

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 803/2023
21.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Властимир Адамовић, адвокат из ..., против туженог ЈКП за превоз путника „Аутотранспорт-Панчево“ у ликвидацији, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2216/22 од 08.11.2022. године, у седници одржаној 21.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2216/22 од 08.11.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2216/22 од 08.11.2022. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 709/19 од 12.01.2022. године, у ставу првом и у усвајајућем делу става другог изреке, тако што се **ОДБИЈАЈУ**, као неосновани тужбени захтеви тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му на име накнаде трошкова исхране – топлог obroка и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, у периоду од октобра 2016. године до краја септембра 2019. године, исплати укупан износ од 131.711,66 динара, са законском затезном каматом на појединачно означене месечне износе, чија су висина и датуми доспећа ближе означени у ставу првом изреке првостепене пресуде, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 42.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 709/19 од 12.01.2022. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова исхране – топлог obroка, као и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од октобра месеца 2016. године до краја септембра 2019. године исплати укупан износ од 131.711,66 динара, са законском затезном каматом на

појединачне месечне износе, чија су висина и датуми доспећа ближе одређени ставом првим изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 88.034,23 динара, са законском затезном каматом почев од извршности, до коначне исплате, а одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио досуђење законске затезне камате почев од пресуђења до извршности.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2216/22 од 08.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке и у усвајаућем делу става другог изреке. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је оценио да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, ... 18/20), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 10/23), ради уједначавања судске праксе. Из тих разлога на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је јавно комунално предузеће. Тужиоцу, као свом запосленом, тужени је у периоду потраживања обрачунавао и исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у складу са својим Програмом пословања за конкретне године. Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, који је ступио на снагу 26.03.2015. године, чланом 65, предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада, са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно, најмање у износу од 250,00 динара, а чланом 66. да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора, са припадајућим порезима и доприносима, најмање у висини 1/12 месечно од 75 % просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Посебним колективним уговором за јавна и јавнокомунална предузећа Града Панчева, који је ступио на снагу дана 03.07.2015. године, чланом 84, предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду, а да се висина накнаде

трошкова за исхрану у току рада, са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу од 250,00 динара. Тужени је у складу са донетим Правилником о раду тужиоцу обрачунавао и исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Накнада за регрес је одмерена у висини од 1.000,00 динара бруто месечно, а накнада за топли оброк је одмерена у износу од 2.700,00 динара бруто месечно. Изведен је доказ вештачењем од стране судског вештака за економско-финансијску област. Обрачуном који је извршен од стране судског вештака узети су у обзир наведени Посебни колективни уговори.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су тужбени захтеви основани и да тужиоцу припада накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора применом наведених одредаба Посебних колективних уговора, налазећи да се одредба члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава не односи на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора и да се у конкретном случају не ради о повећању основице, коефицијенти или другог елемента, односно увођењу новог елемента, на основу којег би се повећао износ плате и другог сталног примања, већ да се ради о обрачуну у складу са важећим Посебним колективним уговором.

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судава није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, с циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. Чланом 3. став 1. истог закона прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица и запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законима који уређују плате у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Под зарадом сматрају се примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату

плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је тужени корисник буџетских средстава, то се на туженог, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему). С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога, по схватању Врховног суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду), због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтеви тужиоца одбијени.

На основу изложеног члана 416. став 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153, 154. и 163. став 2. Закона о парничном поступку припадају опредељени трошкови парничног поступка, који обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу од стране адвоката у износу од 6.000,00 динара, у складу са захтевом туженог, као и за састав жалбе и ревизије од стране адвоката у износу од по 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ове парничне радње. Трошак судске таксе није признат јер захтев није опредељен на основу члана 163. став 2. Закона о парничном поступку.

На основу члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић